

Sygn. akt VIII U 41/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2018 r. w Gliwicach

sprawy M. W. (W.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o rekompensatę

na skutek odwołania M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 23 listopada 2017 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu M. W. prawo do rekompensaty.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt. VIII U 41/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 23 listopada 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu M. W. przyznania prawa do rekompensaty z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych argumentując, iż ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie zaliczył do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. od 9 września 1975r. do 31 lipca 1991r., ponieważ wymienione w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach stanowisko posadzkarz nie figuruje w wykazie, na który powołał się pracodawca.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany, poprzez przyznanie mu prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu podkreślił, że w okresie od 9 września 1975r. do 31 lipca 1991r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace cykliniarskie, które zostały potwierdzone i udokumentowane przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony M. W., urodzony (...), jest uprawniony do emerytury od (...) tj. od ukończenia wieku 66 lat, na podstawie decyzji (...) Oddział w Z. z 9 grudnia 2016r.

W dniu 21 listopada 2017r. złożył wniosek o prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z 23 listopada 2017r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu prawa do rekompensaty, argumentując iż ubezpieczony nie udowodnił na dzień 1 stycznia 2009r. wymaganego 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Organ rentowy uzasadniał odmowę przyznania rekompensaty tym, że ubezpieczony nie wykazał żadnego stażu pracy w warunkach szczególnych. (...) Oddział w Z. w szczególności nie zaliczył do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. od 9 września 1975r. do 31 lipca 1991r., ponieważ wymienione w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach stanowisko posadzkarz nie figuruje w wykazie, na który powołał się pracodawca.

Sąd ustalił, iż ubezpieczony w okresie od 9 września 1975r. do 30 listopada 1993r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. na stanowisku podszkarp.

W świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 30 lipca 2003r. pracodawca wskazał, że ubezpieczony w okresie od 9 września 1975r. do 31 lipca 1991r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace cykliniarskie na stanowisku posadzkarz wymienionym w wykazie A, poz. 8, pkt 1 stanowiącym załącznik nr II do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty.

Ustalono, że Przedsiębiorstwo Budowlane w B. zajmowało się budownictwem mieszkaniowym. Zakład budował i remontował również inne obiekty, takie jak: szkoły, przedszkola, sale gimnastyczne. Obecnie przedsiębiorstwo to nie istnieje.

Sąd ustalił, że w okresie spornym, tj. od 9 września 1975r. do 31 lipca 1991r., ubezpieczony pracował w 3-osobowej brygadzie zajmującej się układaniem podłóg drewnianych w szczególności parkietów. Prace te wykonywane były w przedszkolach, żłobkach, salach gimnastycznych i innych obiektach, np. w (...) (...) K.. Ubezpieczony był również kierowany do remontów podłóg w domach mieszkalnych. Praca ubezpieczonego polegała na zakładaniu papieru ściernego do maszyny z wałem – tzw. cykliniarki – i obrabianiu elementów podłogi. Przy użyciu grubszego papieru ściernego równał parkiet, a następnie – wykorzystując papier ścierny o cieńszej granulacji – wygładzał podłogę. W następnej kolejności ubezpieczony malował parkiet lakierami. Podczas powyższych prac występowały szkodliwe dla zdrowia czynniki, takie jak zapylenie powodowane ścieraniem parkietu i ulatniające się z lakierów opary.

Sąd ustalił, że ubezpieczony nie wykonywał innej pracy w spornym okresie. Wyżej opisaną pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ustalono, że ubezpieczony od września do grudnia 1991r. pracował w delegacji na W., gdzie wykonywał różne prace przy basenie. W 1993r. pracował na budowie eksportowej w Niemczech.

Ubezpieczony zeznał na rozprawie w dniu 8 maja 2018r., że zwrócił się do Przedsiębiorstwa Budowlanego w B. o świadectwo pracy w szczególnych warunkach dopiero w 2003r., ponieważ wcześniej nie wiedział, iż taki dokument będzie mu potrzebny. Odwołujący oświadczył również, że nie jest w stanie wskazać świadków, którzy potwierdziliby

charakter wykonywanej przez niego pracy, ponieważ pracował ze starszymi pracownikami wiele lat temu i nie ma z nimi kontaktu. Wskazał, że pracował z C. M., który już zmarł i J. W., który był szefem w brygadzie i był starszy od ubezpieczonego o ponad 20 lat. Pracownicy przedsiębiorstwa z innych brygad nie są w stanie potwierdzić rodzaju pracy ubezpieczonego ponieważ z wagi na charakter prac cyklinarskich były one wykonywane po opuszczeniu pomieszczeń przez innych robotników budowlanych.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego z Przedsiębiorstwa Budowlanego w B. oraz przesłuchania ubezpieczonego (zapis elektroniczny protokołu rozprawy z dnia 8 maja 2018r. min. 3.30 i n. k.16).

Sąd ograniczył dowód z przesłuchania stron do przesłuchania odwołującego z uwagi na nieusprawiedliwione niestawiennictwo na wyznaczonej rozprawie osoby mogącej być przesłuchaną za organ rentowy.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd dał również wiarę twierdzeniom odwołującego, iż nie jest w stanie wskazać świadków, którzy potwierdziliby charakter wykonywanej przez niego pracy. Wyjaśnienia odwołującego w tym zakresie były logiczne i wiarygodne, albowiem w spornym okresie pracował w 3-osobowej brygadzie z dużo starszymi od niego pracownikami – z C. M., który już zmarł i J. W., który był szefem w brygadzie i był starszy od ubezpieczonego o ponad 20 lat. Ubezpieczony pracował z nimi wiele lat temu i od dłuższego czasu nie ma kontaktu z J. W. i nie jest w stanie podać czy obecnie jeszcze żyje.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Kwestia sporna w przedmiotowej sprawie dotyczy uprawnień ubezpieczonego do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 664) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zgodnie z ust. 2 rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych określa ogólne warunki nabycia prawa do rekompensaty, czyli – zgodnie z definicją legalną zamieszczoną w art. 2 pkt 5 ustawy – do odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze przez osoby, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonemu, który legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Chodzi w tym przypadku o pracę, o której mowa w art. 32, 33, 39, 40 i 50c ustawy (art. 21 ust. 1).

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008r. – w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r. – podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie;
- niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej;

- legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

- niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do wcześniejszej emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Bezspornie ubezpieczony jest uprawniony do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 1383 ze zm.). Jednak nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 17 grudnia 2015r. sygn. akt III AUa 717/15 (LEX nr 1964970), celem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Zauważyć także trzeba, iż skoro zgodnie z art. 23 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 u.e.r.f.u.s. kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Jedynie więc nabycie prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty, natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła zatem ostatecznie posiadania przez ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 2009r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem (...) Oddział w Z. w decyzji z dnia 23 listopada 2017r. nie uwzględnił ubezpieczonemu do pracy w szczególnych warunkach okresu w Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. od 9 września 1975r. do 31 lipca 1991r. na stanowisku podsadzkarz. Organ rentowy uzasadnił swoje stanowisko stwierdzeniem, że wymienione w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach stanowisko posadzkarz nie figuruje w wykazie, na który powołał się pracodawca.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że ubezpieczony posiada wymagany 15 – letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że ubezpieczony pracując w Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. w okresie od 9 września 1975r. do 31 lipca 1991r., wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W trakcie zatrudnienia na stanowisku podsadzkarza w okresie spornym ubezpieczony pracował w 3-osobowej brygadzie zajmującej się układaniem podłóg drewnianych, w szczególności parkietów. Prace te wykonywane były w przedszkolach, żłobkach, salach gimnastycznych i innych obiektach, np. w (...) Partii w K., a także w domach mieszkalnych.

Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom ubezpieczonego odnośnie charakteru wykonywanej pracy, który precyzyjnie i przekonująco opisał przebieg wykonywanych czynności. Praca ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. polegała bowiem na zakładaniu papieru ściernego do maszyny z wałem – tzw. cykliniarki – i obrabianiu elementów podłogi. Przy użyciu grubszego papieru ściernego równał parkiet, a następnie – wykorzystując papier ścierny o cieńszej granulacji - wygładzał podłogę. W następnej kolejności ubezpieczony malował parkiet lakierami. Podczas powyższych prac występowały szkodliwe dla zdrowia czynniki, takie jak zapylenie powodowane ścieraniem parkietu i ulatniające

się z lakierów opary. Czynności te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony nie wykonywał innej pracy w spornym okresie.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika jednoznacznie, iż odwołujący w okresie od 9 września 1975r. do 31 lipca 1991r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace cykliniarskie, tj. prace w szczególnych warunkach wymienione pod poz. 8, Dz. V Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), zawierającego wykaz prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Taki charakter zatrudnienia ubezpieczonego potwierdził również pracodawca w stosunku do okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 30 lipca 2003r., w którym wskazano, że ubezpieczony w okresie od 9 września 1975r. do 31 lipca 1991r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace cykliniarskie na stanowisku posadzkarz wymienionym w wykazie A, poz. 8, pkt 1 stanowiącym załącznik nr II do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty.

Zaznaczyć należy, że podnoszona przez organ rentowy okoliczność, że wymienione w tym świadectwie stanowisko pracy nie figuruje pod podaną pozycją w powołanym przez zakład pracy zarządzeniu resortowym nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w sytuacji, gdy faktycznie wykonywana praca przez ubezpieczonego mieści się w katalogu spraw w warunkach szczególnych zawartym w załączniku do ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. – wykazie A, dziale V, poz. 8.

W judykaturze ugruntowane jest stanowisko, że dla uznania konkretnego rodzaju lub stanowiska pracy za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze decydujące znaczenie ma to, czy jest to praca wymieniona w w/w rozporządzeniu oraz w wykazach stanowiących załącznik do tego rozporządzenia, natomiast wykazy stanowisk ustalane przez właściwe podmioty w odniesieniu do podległych zakładów pracy (zarządzenia resortowe) mają jedynie charakter pomocniczy, techniczno-porządkujący (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2012r., II UK 103/11; z dnia 13 listopada 2008r., II UK 88/08).

Sąd podkreśla, że po zaliczeniu spornego okresu zatrudnienia na stanowisku posadzkarza do pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczony legitymuje się okresem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze przekraczającym 15 lat.

Wobec faktu, że ubezpieczony spełnił także pozostałe przesłanki uprawniające go do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał odwołującemu M. W. prawo do rekompensaty.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek